

СЪБОТА, 3 Март 2007

ОБЩЕСТВО

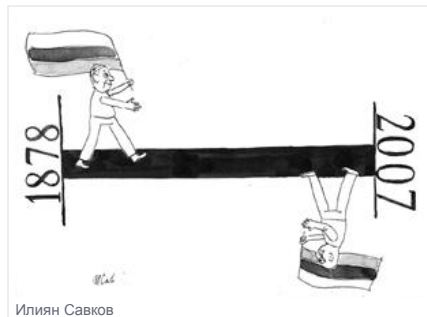
Начало Общество

Да не търсим герои само в миналото

Най-лошият ни навик е да обвиняваме други за грешките си

РАЗМЕР НА
ТЕКСТА

A A A

Илиян Савков

Проф д-р Георги БАКАЛОВ

Обявяването на Трети март за национален празник не бе посрещнато еднозначно от българското общество. И досега някои твърдят, че това всъщност е един успех на руската дипломация. И че дори подписването му на тази дата не е случайно, тъй като това е рожденият ден на император Александър II.

Мисля, че това не е вярно. Така или иначе, Трети март 1878 г. реално ни донесе освобождение от едно чуждо потисничество. Друг е въпросът, че да наричаме тази дата връх на българската история е наистина малко претенциозно. В близо дехилиягодишното ни минало има не малко върхове в областта на политиката и културата, с които имаме пълното основание да се гордеем.

Ако трябва да отбележим един беспорен връх в нашата история, за мен това е създаването на Дунавска България. Един народ идва от степите и съумява да извоюва земя от най-могъщата тогава империя -

Византия. И не само да я извоюва,

но и я отстоява срещу нея, като на моменти контролира собствената ѝ външна политика.

Покръстването пък включва България в семейството на християнските народи. Това коренно преобръща съдбата на нашия народ, защото именно симбиозата от древните традиции на българите и християнската култура раждат в края на IX и X век една нова цивилизация, която се разпростира в цяла Източна Европа.

Без съмнение основание за гордост са и културните, и политическите успехи на Второто българско царство. Това е епохата на т. нар. Втори славянски Ренесанс, който фактически е българско творение.

Никой и никога не е оспорвал епохата на Възраждането като един от най силните периоди от историята ни.

Защото въпреки крайно неблагоприятната политическа обстановка българите извоюват от авторитетната

Вселенска патриаршия църковна независимост, изграждат своите черкви и манастири. Създават една уникална училищна мрежа, читалища, вестници - и всичко това със средства, събирани от самите тях. Това е материалният резултат на постигнатия тогава обществен консенсус, че българите не само са водещ в стопанско и културно отношение народ в Османската империя, но и имат право на определени политически права и свободи.

За съжаление новата ни история не дава особени основания за самочувствие и гордост. Българското етническо землище не бе обединено под скиптъра на една държава. Всичко това демотивира нацията и пося кълновете на скептицизма, примиренството и конюнктурната политика. Наистина, за да не се постигне това обединение, вина имат и Великите сили. Западът се страхуваше

да не станем оръдие на Русия

в борбата ѝ за контрол върху Проливите, а самата Русия пък нямаше доверие в българските монарси Александър Батенберг и Фердинанд Саксбургготски заради немския им произход. Така историята ни се заплете след националната катастрофа през 1913 г. и злощастното ни участие в Първата световна война. Създаде се един негативизъм между отделните социални прослойки, който прерасна в кървави граждански сблъсъци.

А това рикошира в условията на новия политически режим след 1944 г. Така България се люлее от една драма, която тече вече един век. Тя роди и тоталното отричане на едни ценности в името на други. И обрече на забравата редица имена в областта на науката и културата, където наистина сме дали твърде много на света. Но у нас на почит са мъртвите герои. Ние трудно приемаме и оценяваме труда на живите успели сънародници. Това го показва анкетата "Великите българи", която подреди по доста странен начин първата десетка. Сред тях Кирил и Методий, Вазов и Паисий останаха на опашката.

Това, с което не бива да се гордеем, е навикът ни да обясняваме всичките си исторически грешки с външно вмешателство и едва ли не

с действия на платени чужди агенти

Добрият патриот трябва да анализира слабостите и недостатъците на предците ни, за да не ги повтаря. Ето това ни липсваше по време на промените след 1989 г. в сравнение със страните от Централна Европа. Затова и останахме на опашката - поради липса на далновидност и инертност. На нас винаги са ни липсвали постоянството и търпението, и това също е национална черта, с която нямаме основание да се гордеем. Мисля, че знаменитият наш историк от близкото минало Петър Мутафчиев е прав, като е писал, че българите имаме много спонтанни изяви, довели до върхови постижения, но трудно ги удържаме. Липсва ни еволюционният начин, по който са се променяли другите народи - с по-малко славни битки и победи в историята си, но много по-успешно.

Реклама